

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 14. oktober 2024

Sak 2024/416 – Stiftelsen Norsk Luftambulanse - org.nr. 939 483 136 - klage over vedtak om delvis godkjent søknad om tilskudd fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og varamedlem Dagrun Haider

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Norsk Luftambulanse (klager) søkte 22. mai 2023 om tilskudd fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping for 2023. Søknadens fordelingsgrunnlag var på 359 851 936 kroner.
- (2) Lotteritilsynet innvilget søknaden 20. desember 2023, men reduserte fordelingsgrunnlaget med 4 801 000 kroner, som er driftskostnader knyttet til utvikling av videoløsningen «Hjelp 113 Video». Tilsynet viste til at driftskostnader knyttet til videoløsningen, som brukes av legevaktsentraler og AMK-sentraler i pasientbehandling, faller utenfor den frivillige delen av virksomheten.
- (3) Klager påklaget vedtaket 22. januar 2024. Det vises til at videoløsningen «Hjelp 113 Video» er en enveis videoløsning der AMK-sentraler og legevaktsentraler kan se video fra skadestedet på innringers telefon slik at helsepersonell får en bedre forståelse av skadesituasjonen. Formålet med videoløsningen er å komme pasienter til gode ved å sikre bedre helsehjelp. Løsningen kan bare benyttes ved samtykke fra innringer, og AMK- og legevaktsentraler kan ikke pålegge innringer å benytte løsningen. Klager anfører videre at videoløsningen utelukkende er utviklet og finansiert med innsamlede midler fra stiftelsens støttemedlemmer. Klager har ikke mottatt noen form for offentlig støtte for å utvikle videoløsningen, og løsningen er heller ikke utviklet på bestilling fra en offentlig etat. Klager anfører at selv om videoløsningen benyttes av AMK-sentraler og legevaktsentraler er løsningen i seg selv ikke en lovpålagt helsetjeneste, men et verktøy som skal komme pasientene til gode. Klager viser også til at stiftelsen ikke mottar betaling for AMK-sentralene og legevaktsentralene sin bruk.
- (4) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 22. mars 2024 til Lotterinemnda for behandling.
- (5) Ernst & Young Advokatfirma AS sendte 12. april 2024 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda på vegne av klager. Klager viser til at Lotteritilsynet ikke i tilstrekkelig grad har vektlagt at videoløsningen ikke er finansiert av offentlige midler. Klager mener at offentlig finansiering er et tungtveiende moment i tidligere praksis fra Lotterinemnda.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

- (6) Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er forskrift 5. desember 2022 nr. 2123 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping (forskriften).
- (8) Det følger av forskriften § 4 første ledd bokstav a at en samfunnsnyttig eller humanitær organisasjon som ikke er nevnt i § 3 må være forhåndsgodkjent etter forskrift 17. november 2022 nr. 1978 om pengespill (pengespillforskriften) § 40 for å være tilskuddsberettiget. Vi gjør oppmerksom på at korrekt henvisning er pengespillforskriften § 38.
- (9) Det står videre i pengespillforskriften § 38 sjette ledd at organisasjoner ikke kan bli forhåndsgodkjent dersom de utfører virksomhet som er organisert av eller er på vegne av det offentlige ved at stat, fylkeskommune eller kommune gjennom å oppnevne styremedlemmer eller på annen måte kan påvirke eller legge føringer for virksomheten.
- (10) Pengespillforskriften er hjemlet i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven). Det følger av pengespilloven § 19 at overskuddet fra pengespillene skal gå til organisasjonens egen ikke-fortjenestebaserte virksomhet. Overskuddet kan ikke finansiere oppgaver som ved lov er lagt til offentlige organer eller virksomhet som utføres av eller på vegne av offentlige organer. Pengespillforskriften § 38 sjette ledd er en presisering av pengespilloven §§ 18 og 19.
- (11) Beregning av tilskuddet gjøres etter forskriften § 5. Det følger av § 5 tredje ledd bokstav a at fordelingsgrunnlaget for den enkelte søker består av sentralleddets eller sentralorganisasjonens driftskostnader i henhold til forrige års regnskap, med fradrag av kostnader som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten. Av § 5 siste ledd fremgår det at tilskudd regnes som frie midler innenfor mottakers formål.
- (12) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (13) Stiftelsen Norsk Luftambulans sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om delvis godkjent søknad om tilskudd fra spilleoverskuddet.
- (14) Spørsmålet for Lotterinemnda er om driftskostnadene knyttet til utviklingen av videoløsningen «Hjelp 113 Video» kan trekkes fra fordelingsgrunnlaget.
- (15) I forskriften § 5 tredje ledd bokstav a står det at fordelingsgrunnlaget for den enkelte søker består av sentralleddets eller sentralorganisasjonens driftskostnader i henhold til forrige års regnskap, med fradrag av kostnader som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten.

- (16) Tilsynet har lagt til grunn at kostnader knyttet videoløsningen faller utenfor den frivillige delen av virksomheten, jf. forskriften § 5 tredje ledd bokstav a. Tilsynet begrunner dette med at videoløsningen kommer offentlige oppgaver til gode, og at tilskuddet ikke kan benyttes til finansiering av offentlige oppgaver.
- (17) Avgrensningen «offentlige oppgaver til gode» er ikke nevnt eksplisitt som kostnader som «faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten», jf. forskriften § 5 tredje ledd bokstav a.
- (18) Det følger imidlertid av forskriften § 4 første ledd bokstav a at en samfunnsnyttig og humanitær organisasjon er kompensasjonsberettiget dersom organisasjonen er forhåndsgodkjent etter pengespillforskriften § 38. Ifølge pengespillforskriften § 38 sjette ledd kan organisasjoner som utfører virksomhet som er organisert av det offentlige ikke bli forhåndsgodkjent. Det samme gjelder om organisasjonen utfører virksomhet på vegne av det offentlige ved at det offentlige kan påvirke eller legge føringer for virksomheten. Dette inngangsvilkåret må derfor være oppfylt før Lotteritilsynet eventuelt kan vurdere om noen av unntaksvilkårene i forskriften § 5 tredje ledd kommer til anvendelse. Lotterinemnda bemerker i denne forbindelse at i henhold til Lotteritilsynets praksis vil likevel en organisasjon kunne forhåndsgodkjennes selv om bare deler av organisasjonens virksomhet oppfyller vilkårene i pengespillforskriften § 38.
- (19) For organisasjoner som er forhåndsgodkjent etter pengespillforskriften § 38 begrenser pengespilloven § 19 likevel hvilken del av organisasjonens virksomhet som kan finansieres med overskudd fra pengespill. Selv om § 19 regulerer bruk av overskudd fra pengespill som tilbys etter pengespilloven § 18, må pengespilloven § 19 etter nemndas syn også gjelde generelt for bruk av overskudd fra pengespill. Det følger av § 19 at pengespilloverskudd ikke kan finansiere «oppgaver som ved lov er lagt til offentlige organer eller virksomhet som utføres på vegne av offentlige organer».
- (20) Lotteritilsynet har lagt til grunn at overskudd fra pengespill ikke kan finansiere virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode. Ordlyden i pengespilloven § 19 innebærer at det er oppgaver som ved lov er lagt til det offentlige eller virksomhet som utføres på vegne av offentlige organer, som ikke kan finansieres med pengespilloverskudd. Dette er også tydeliggjort i Innst. 163 L (2021-2022) s. 8-9 hvor ordlyden «virksomhet som kommer det offentlige til gode» bevisst ble fjernet fra § 19 under behandlingen i Stortinget, med den begrunnelse at ordlyden var for kategorisk, da virksomheten til mange frivillige organisasjoner kommer det offentlige til gode.
- (21) Nemnda legger derfor til grunn at organisasjoner som utfører oppgaver som ved lov er lagt til det offentlige eller utfører virksomhet på vegne av det offentlige, ikke kan få tilskudd til denne virksomheten etter forskrift om spilloverskuddet til Norsk Tipping.
- (22) Spørsmålet for Lotterinemnda er dermed om klagers virksomhet tilknyttet videoløsningen «Hjelp 113 Video» utfører en oppgave som ved lov er lagt til det offentlige eller utfører virksomhet på vegne av det offentlige, jf. pengespilloven § 19.
- (23) Det følger av klagers årsberetning side 2 at stiftelsens formål er:
- (24) *«å fremme avansert prehospital akuttmedisin. Alt vi gjør, gjør vi for å redde flere liv og begrense følgene av akutt, alvorlig sykdom og skade. SNLA leder an utviklingen for at*

alle i Norge skal få raskere og riktigere avansert akuttmedisinsk behandling utenfor sykehus, og at hele redningskjeden støtter opp under dette»

- (25) Kommuner og regionale helseforetak plikter å tilby befolkningen forsvarlige og koordinerte akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus, jf. forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften) § 1.
- (26) Klager har utviklet videoløsningen «Hjelp 113 Video» for å sikre pasienter bedre og raskere helsehjelp. Videoløsningen gjør at AMK-sentraler og legevaktsentraler i akuttmedisinske situasjoner kan se video fra skadestedet på innringers telefon, slik at helsepersonell får en mer presis forståelse av skadesituasjonen. Det er åpenbart en nær sammenheng mellom klagers formålsbestemmelse og det offentlige arbeid med å tilby befolkningen forsvarlige og koordinerte akuttmedisinske tjenester. Det følger av klagers nettside at målet er at løsningen skal bidra til å styrke den akuttmedisinske kjeden i samarbeid med det offentlige fagmiljøet.
- (27) Lotterinemnda vurderer imidlertid at innovasjonsarbeid og utvikling av digitale løsninger i den hensikt å styrke det akuttmedisinske tilbudet ikke er en lovpålagt oppgave som det offentlige selv måtte ha utviklet. Nemnda har i den forbindelse vektlagt at videoløsningen er utviklet på klagers eget initiativ, og ikke på bestilling av det offentlige. Utviklingen av videoløsningen er også fullt ut finansiert av stiftelsens egne midler. Nemnda har basert på dette kommet til at klagers virksomhet knyttet til utvikling av videoløsningen ikke innebærer utførelse av oppgaver som ved lov er lagt til det offentlige, jf. pengespilloven § 19. Nemnda finner heller ikke at klager utfører virksomhet på vegne av det offentlige, jf. pengespilloven § 19, jf. pengespillforskriften § 38.
- (28) Klagers virksomhet knyttet til utvikling av videoløsningen oppfyller kravene for bruk av pengespilloverskudd etter pengespilloven § 19, jf. pengespillforskriften § 38. Nemnda legger til grunn at de øvrige vilkårene i forskriften er oppfylt, og at søknadens fordelingsgrunnlag ikke skulle ha vært korrigert. Nemnda finner at fordelingsgrunnlaget skulle ha vært på 359 851 936 kroner.

Konklusjon

- (29) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak oppheves.

Vedtak

Klagen tas til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur